

Skabb – vårdhygieniska aspekter

Innehåll

Skabb – vårdhygieniska aspekter	1
Syfte och omfattning.....	2
Bakgrund	2
Smittspridning	2
Diagnos.....	2
Behandling.....	2
Personal.....	3
Vårdtagare	3
Tvätt.....	3
Avfall.....	3
Daglig städning och slutstädning	3
Vårdrutiner för kommunal vård och omsorg	3
Tvätt.....	4
Dokumenthistorik.....	5
Referenser.....	5

Syfte och omfattning

Denna rutin beskriver skyddsåtgärder och vådrutiner som syftar till att hindra smittspridning av skabb i vården. Riktlinjen gäller i vård och omsorg inom Region Uppsalas samtliga förvaltningar samt privata vårdgivare. Gäller också för kommunal vård och omsorg med undantag gällande tvätt, se under rubrik [Vådrutiner för kommunal vård och omsorg](#).

Bakgrund

Skabb orsakas av ett litet gråvitt kvalster som nätt och jämnt är synligt för blotta ögat. Det är ca 0,5 mm stort. Honan gräver gångar i huden där hon lägger sina ägg. Äggen kläcks efter 3–4 dagar och larverna är fullvuxna efter 2–3 veckor. Nedbrytningsprodukter från djuren ger efter 4–6 veckor en allergisk reaktion med klåda som kvarstår en tid efter det att djuren dött. Skabbgångarna förekommer ofta mellan fingrarna, på insidan av armar och ben och i genitalregionen. Klådan är oftast värst nattetid. Vid långvarig, oförklarlig klåda ska alltid skabb finnas med som en tänkbar diagnos.

Vårdhandboken under [Skabb - Översikt, Vårdhandboken.se](#).

Smittspridning

Skabb är i de flesta fall svårsmittat och smittar främst genom direktkontakt, hud mot hud. Enstaka korta hudkontakter som till exempel att ta i hand innebär vanligtvis ingen risk för smittöverföring. Kläder, handdukar eller sängkläder sprider smittan enbart om den smittade nyligen använt dessa. Inkubationstiden är 2–10 veckor. Enstaka personer, framför allt personer med nedsatt immunförsvar kan drabbas av krustös skabb, kallas ibland också för norsk skabb. Detta innebär att personen har många skabbdjur på sin hud och därför är mycket smittsam.

Diagnos

Diagnosen ställs vid påvisande av skabbdjur vid mikroskopisk undersökning. Djuret letas fram ur sin gång i huden med hjälp av en nål.

Behandling

Behandlas så här:

- Ordinerar av läkare och bör inte påbörjas innan skabbdjur konstaterats hos en patient eller någon i omgivningen.
- Smörj kroppen enligt medföljande bruksanvisning. Det är extra viktigt att vara noggrann med smörjningen mellan tår och fingrar samt mellan klinkorna. Naglarna ska klippas och smörjas. Om dusch eller tvätt blir nödvändig under pågående behandling ska ny insmörjning ske av den tvättade kroppsdel. Efter behandlingen tvättas eller duschas salvan av. I samband med tvätt eller dusch byts kläder, handdukar och sänglinne.

- Biverkan på behandlingen är klåda eftersom huden kan bli uttorkad och irriterad av salvan. Var därför noga med hudvård efter avslutad behandling, smörj med mjukgörande kräm. Klådan kan kvarstå i 2–3 veckor efter avslutad behandling.
- Återkommande skabb hos en person beror ofta på behandlingssvikt, det vill säga att behandlingen inte utförts på ett korrekt sätt.

Personal

Gör så här:

- Tillämpa basala hygienrutiner.
- Använd alltid långärmat förkläde eller engångsskyddsrock samt handskar vid all närkontakt med obehandlad eller ofullständigt behandlad patient. Vårdpersonal som drabbats och behandlats kan vanligen återgå till arbete efter första behandlingen.

Vårdtagare

Gör så här:

- Obehandlad vårdtagare bör ha enkelrum med egen toalett och dusch.
- Vårdtagaren ska inte vistas utanför rummet eller lägenheten förrän behandlingen är avslutad.

Tvätt

Hanteras som smittförande tvätt. Använd gul tvättsäck med vattenlöslig innersäck. Använd alltid långärmat förkläde eller skyddsrock, engångs, samt handskar vid hantering av tvätt från vårdtagare med skabb.

Skabbdjur dör vid maskintvätt i minst 60°C eller efter förvaring under 3 dagar i rumstemperatur eller kallare.

Avfall

Rumsbunden sopsäck. Hanteras som konventionellt avfall.

Daglig städning och slutstädning

Dagligt städ och slutstädning utförs med ordinarie rutin enligt [Städning och desinfektion av ytor - vårdhygieniska aspekter, Region Uppsala.se \(pdf\)](#).

Vårdrutiner för kommunal vård och omsorg

Ovanstående riktlinje gäller för kommunal vård och omsorg med undantag gällande tvätt enligt nedanstående rutin.

Tvätt

Rumsbunden tvättkorg eller tvättsäck. Tvätta vårdtagarens tvätt separat i 60°C.

Textilier som inte går att tvätta till exempel tofflor, textila band till trygghetslarm, kuddar och dylikt ska vädras i minst 3 dagar.

Dokumenthistorik

Författare:

Vårdhygien: Inger Andersson.

Datum:

2017-12-07 Tidigare ändringar.

2018-11-01 Tidigare ändringar.

2022-09-07 Susanne Bergholm. Tillägg för kommunal vård och omsorg. Ändrat patient till vårdtagare.

2022-12-21 Pip Engkvist. Ändrat på en mening gällande kommunal vård och omsorg.

2023-06-26 Emma Leijonqvist. Tillgänglighetsanpassat dokument.

2023-07-11 Susanne Bergholm. Lagt till länk under daglig städning och slutstädning.

2023-07-17 Susanne Bergholm. Lagt till rubrik Syfte och omfattning.

2024-05-30 Susanne Bergholm. Reviderat under rubriken tvätt, kommunal vård och omsorg. Lagt till en länk under referenser.

2025-03-27 Susanne Bergholm. Tagit bort inaktuell länk till Nationellt kliniskt kunskapsstöd.

Referenser

[Skabb, \(Vardhandboken.se\).](#)

[Städning och desinfektion av ytor- vårdhygieniska aspekter, \(Region Uppsala.se\) \(pdf\).](#)